

Vyrostla u opic, dnes je z ní odbornice

SEV DIVIZNA slaví plnoletost. Ve spojení se Zoo Liberec jde, v rámci ČR, o unikátní organizaci.

Vážené čtenářky, vážení čtenáři, osmnáctý rok třetího tisíciletí byl také osmnáctým rokem existence DIVIZNY. V lidském životě je to okamžik vstupu do dospělého života. Dovolte mi proto ohlédnout se do minulosti a připomenout něco málo z jejího života.

Semínko budoucí DIVIZNY vyklíčilo v roce 2000. Rané dětství strávil semenáček pod střechou libereckého magistrátu a s dětmi na vycházkách do přírody. Ve čtyřech letech se jeho pěstouni rozhodli vzít jej poprvé na výlet do Sedmihorek. Tady se uskutečnilo první setkání ekologicky zaměřených pedagogů. Ve společnosti nadšených tetiček a strýčků rostl semenáček jako z vody a byl stále aktivnější, bylo proto potřeba poskytnout mu větší prostor. V šesti letech se mladá DIVIZNA přestěhovala do nového domu. V rekonstruované budově bývalého hostince „Náš domov“ (Liberečáci této kultovní hospodě neřekli jinak než „U opic“) našla rodina DIVIZNY mnohem vhodnější zázemí a mohla se rozrůst o další členy. Ve věku,

kdy rodiče pořizují dětem domácí zvíře, jich získala předškolačka DIVIZNA hned několik desítek. V roce 2006 se totiž připojila k Zoo Liberec a stala se jednou z jejích organizačních složek. Protože si ráda hrála na zahradě, vybudovali tady pro ni v roce 2008 přírodní zahradu s prožitkovou stezkou. V té době už nebyla v ekovýchově žádným nováčkem. S dětmi si ráda hrála od začátku, ale v roce 2009 získala také akreditaci pro vzdělávání pedagogů a začala se věnovat různorodým projektům (SEV DIVIZNA školám, SEV DIVIZNA pedagogům, Slunce v ZOO, Živly kolem nás – badatelsky a tvořivě). Ve třinácti letech byla už v EVVO tak dobrá, že jí byla svěřena veškerá vzdělávací činnost v rámci zoologické zahrady. Vzdělávání je však také třeba kompenzovat sportem – dospívající DIVIZNU jste mohli nejen v Liberci zahlédnout na různých terénních exkurzích, ale i na kole – účastnila se cyklojízdy městem, projektu „Do práce na kole“, propagovala „Auto napůl“. Mezi cyklisty pak posbírala 589 kol, která ode-

slala do Afriky. Účastnila se mnoha akcí pro veřejnost, pořádaných zoologickou zahradou. Jako patnáctiletá rozšířila svou vzdělávací činnost také na kolegy z ostatních zoo – připravila pro ně projekt „Vzdělávání zoopedagogů“, do kterého se zapojilo 16 zoologických zahrad z České republiky a Slovenska. Zkoušku z dospělosti složila DIVIZNA už v roce 2017 – úspěšně prošla certifikačním procesem a získala titul EV+ (Certifikovaný poskytovatel environmentální výchovy).

Počet výukových programů pro děti startoval v roce 2000 na čísle deset. Dnes DIVIZNA realizuje ročně na 300 programů v 50 druzích. Programy projdou tisíce dětí, stovky pedagogů se účastní vzdělávacích akcí, další tisíce lidí pak DIVIZNA osloví na akcích pro veřejnost. Plným právem tedy v roce 2018 DIVIZNA slaví plnoletost. Co jí popřát do dospělosti? Nadšeným zahradníkům, dostatek čisté vody, stálý vítr, který její semínka roznese do dalek, pevnou půdu pod nohama a odvahu růst stále výš. Všechno nejlepším, milá DIVIZNO!

Kateřina Pecinová, šéfredaktorka

V DIVIZNĚ se diví malí i velcí bez rozdílu

V čem vám může být SEV DIVIZNA přínosné?

DIVIZNA svými aktivitami oslovuje hned několik cílových skupin. Rozmanitou nabídku služeb SEV DIVIZNA shrnul pro DIVIZNOVINY v devíti bodech vedoucí střediska Aleš Kočí.

„SEV DIVIZNA je denní specializované pracoviště na podporu a realizaci environmentální výchovy a v této oblasti poskytuje následující služby:

1. Realizuje ekologické výukové programy pro děti z mateřských škol, žáky základních a středních škol. Výukové programy vedou zkušení a odborně zdatní lektori. Používáme interaktivní formy a metody, preferujeme kontakt s přírodou a výchovu prožitkem, reagujeme na aktuální témata, pomáháme školám v realizaci průřezového tématu RVP – environmentální výchova.
2. Pořádá odborné semináře, exkurze či dílny pro studenty pedagogických fakult, pedagogické pracovníky, vedoucí dětských

kroužků a oddílů, širokou veřejnost atp.

3. Realizuje výukové aktivity v areálu Zoo Liberec (výukové programy, komentované prohlídky...).

4. Realizuje osvětové akce pro širokou veřejnost.

5. Zajišťuje metodickou pomoc koordinátorům EVVO na školách, metodickou pomoc pro zpracovávání ŠVP.

6. Zpřístupňuje knihovnu publikací k ekologické výchově a půjčuje netradiční výukové pomůcky.

7. Komunikuje s ostatními organizacemi realizujícími EVVO v regionu i po celé republice.

8. Spolupracuje s ostatními zoologickými zahradami v oblasti vzdělávacích aktivit (metodika, inspirace, profesní růst...)

9. Koordinuje síť škol v Libereckém kraji se zájmem o ekologickou výchovu (M.R.K.E.V., Ekoškola, ŠUŽ).”

Úcta a zodpovědnost na prvním místě aneb proč to všechno dělají?

„SEV DIVIZNA svými aktivitami prostřednictvím environmentální výchovy podporuje a rozvíjí zodpovědnější chování a úctu lidí ke všemu živému i neživému, tradicím, přírodě, krajině i planetě“, citoval Kočí poslání SEV DIVIZNA.

Environmentální výchova je dnes stále častěji používaný pojem, pod kterým si však ne vždy všichni představují totéž. Jaké je pojetí environmentální výchovy v DIVIZNĚ, vysvětlil Aleš Kočí takto:

„Environmentální výchova vede ke kladnému vztahu k přírodě, k respektování přírodní a kulturní pestrosti a posiluje soudržnost s celkem. Člověk chápe důsledky svého chování, přijímá zodpovědnost za svá rozhodnutí a jedná dle zásad uvědomělé skromnosti.“

Školy a školky hravě s DIVIZNOU

Semínka ekovýchovných myšlenek rozsévá DIVIZNA do širokého okolí prostřednictvím dětí a žáků všech stupňů škol. V následujícím příspěvku jsme pro Vás připravili rozhovor s koordinátorkami programů pro školy Alicí Hudcovou, Miroslavou Novákovou a Lenkou Dědkovou.

Doslechli jsme se, že v otázce šíření environmentální osvěty hodně sázíte na spolupráci se školami. Jaké služby školám nabízíte?

AH: Naš lektorský tým nabízí mateřským, základním a středním školám širokou škálu ekologických výukových programů, které mají podobu dvou až tříhodinových bloků či půldenních exkurzí, a výukové aktivity v areálu Zoo Liberec.

Takže děti se na vašich programech tak trochu „ulijí“ ze školy, ne? Dvě až tři hodinky v lese nebo v zoo místo sezení v lavici, to nezní špatně. Nechybí pak ale učitelům čas, který by měli podle RVP věnovat výuce?

AH: Pro učitele znamená návštěva našeho výukového programu obohacení a doplnění výuky o praktické činnosti, bádání a environmentální pohled v rámci probíraného tématu. Máme k dispozici zajímavé pomůcky a materiály, které v dané škole nejsou. Všechny ekologické výukové programy a výukové aktivity se dotýkají průřezového tématu Environmentální výchova (v některých případech Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, popřípadě Osobnostní a sociální výchova) a reagují tak na platné RVP.

To zní jako zajímavá alternativa klasického vyučování ve školních lavicích.

Vědí o této možnosti také budoucí učitelé?

AH: Služeb našeho střediska využívají již několik let studenti z Pedagogické fakulty Technické univerzity Liberec. I letos zhlédli ukázky našich programů jako inspiraci pro jejich další práci.

A kolik takových programů v běžném školním roce odučíte?

AH: V letošním roce proběhlo celkem 317 programů, kterých se zúčastnilo 6163 dětí. Klademe důraz na venkovní výuku, praktické činnosti a možnost poznávat přírodu všemi smysly, proto mají v naší nabídce nezastupitelné místo venkovní programy probíhající na zahradě, v lese nebo jinde v terénu. V letošním roce se takovýchto programů uskutečnilo 65 % z celkového množství. Celkem bylo odučeno 770 hodin.

Přehled programů v SEV DIVIZNA za rok 2018

	MŠ	ZŠ	SŠ	VŠ
Počet programů	49	247	15	6
Počet účastníků	913	4846	325	79

To jste tedy dosti vytížení. Slyšeli jsme, že jste pro ekovychovu dokázali nadchnout i řadu učitelů. Nabízíte i pro ně nějaké akce?

LD: V roce 2018 jsme uspořádali celkem 14 vzdělávacích akcí pro pedagogické pracovníky, studenty pedagogických fakult, pracovníky školských zařízení a středisek ekologické výchovy, vedoucí zájmových kroužků i další zájemce z řad veřejnosti. Z těchto 14 akcí bylo 8 odborných seminářů, 3 tvořivé dílny, 1 workshop, 1 odborná přednáška a 1 exkurze. Celkem absolvovalo realizované akce 286 účastníků.

A spolupracujete s některými školami také na jejich domácí půdě? Jsou některé školy více „eko“?

MN: Ano, některé školy mají dokonce oficiální titul Ekoškola. Mezinárodní program Ekoškola spojuje environmentální výchovu na škole s praktickými kroky vedoucími k ekologizaci jejího provozu. Týmy žáků například vyhodnocují energetickou náročnost budovy školy, pak navrhnou a realizují úsporná opatření, pořádají akce pro veřejnost atd. Možnost zapojení do programu je tradiční součástí nabídky SEV DIVIZNA školám. Při jeho naplňování úzce spolupracujeme s celorepublikovým koordinátorem TEREZA, vzdělávací centrum, z. ú., Praha.

... tradiční součástí – znamená to, že se zapojením do programu pomáháte školám již delší dobu? Kolika školám se letos podařilo titul Ekoškola získat?

MN: Naše středisko tento program koordinuje v Libereckém kraji již dvanáctým rokem. V roce 2018 bylo v projektu zapojeno celkem 11 škol. Základní školy Švermova a Kaplického z Liberce svůj titul obhájily a mohou ho užívat další 4 roky, společně s vlajkou a logem.

Mohou se zapojit také školky?

MN: Program Ekoškola je nabízen i mateřským školám. Ekoškolky pomáhají dětem, učitelům a rodičům udělat ze školky příjemnější, demokratičtější a přírodě bližší místo k životu. V Libereckém kraji se v roce 2018 zapojily 3 mateřské školky, přivítali jsme novou školku ze ZŠ a MŠ Josefův Důl.

To je hezké, že děti i rodiče mohou sami ovlivňovat prostředí, ve kterém žijí.

AH: Přivést děti a dospělé k aktivní spoluúčasti na dění kolem sebe umožňuje i další z námi nabízených programů. Jedná se o program Škola pro udržitelný život (ŠUŽ), který vyhláší SEVER Horní Maršov.

V Libereckém kraji program koordinuje naše středisko, které nabízí školám i odbornou asistenci při plánování a realizaci jejich projektů.

Přibližte nám, prosím, jak to funguje v praxi.

AH: Žáci zapojených škol přemýšlejí spolu s učiteli, rodiči a dalšími partnery o tom,

co mohou udělat pro udržitelnější rozvoj své obce nebo čtvrti. Spolu pak postupně realizují navržené změny a tím mění k lepšímu místo, kde žijí a studují.

Které projekty se uskutečnily v tomto roce?

AH: V rámci programu ŠUŽ se mohly školy zapojit do několika projektů. V Libereckém kraji si všechny zapojené školy vybraly projekt Mistři ko-

legiální podpory – práce s kolegiální podporou a místně zakotveným učením.

Kolik škol v Libereckém kraji se do programu zapojilo?

AH: Celkem pět. Byly to tři školy v Liberci – ZŠ Ostašov, ZŠ Lesní a ZŠ a MŠ Barvířská, dále ZŠ, ZUŠ a MŠ Frýdlant a ZŠ a ZUŠ Jablonné v Podještědí.

Školy tedy v ekovýchově spolupracují?

MN: Ano. Třetím projektem, který pomáhá propojovat školy s hlubším zájmem o rozšíření svých aktivit v environmentální výchově je M.R.K.E.V. (Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy). Síť takových škol už dnes v celé České republice čítá na 673 škol, z toho 63 jich je v Libereckém kraji, kde naše středisko projekt koordinuje. Zapojené školy mají možnost využít cenné služby.

Například?

MN: Například pravidelnou rozesílku časopisu pro ekogramotnost Bedrník, zasílání informací i materiálů o ekologii, trvalý přístup do elektronického archivu Bedrníku či k aktuálním publikacím a pomůckám. Školy jsou informovány nejen o akcích zaměřených na ekologii v regionu, ale i o možnostech dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a financování rozvoje ekologické výchovy.

To asi nebude zadarmo. Kde se na tak rozsáhlé projekty berou peníze?

MN: Síť škol M.R.K.E.V. na celonárodní úrovni finančně podporuje Ministerstvo životního prostředí, na krajské úrovni je pak významným podporovatelem Liberecký kraj. Ten přispívá také na projekt Ekoškola.

Děkujeme za rozhovor.

DIVIZNA pomáhá evropským zoo

Z metodické dílny DIVIZNY vychází ilustrovaný interaktivní nástěnný kalendář pro děti i dospělé a také nový výukový program Ptačí svět. Tento program reaguje na celosvětovou ochrannou kampaň evropských zoologických zahrad Silent Forest, které Česká republika v čele se Zoo Liberec předsedá. Kampaň je zaměřená na ochranu ohrožených pěvců v oblasti jihovýchodní Asie. Program tak propojuje vzdělávací činnost Zoo Liberec s ekologickými vzdělávacími cíli SEV DIVIZNA. S představením novinek DIVIZNOVINÁM pomohla koordinátorka vzdělávacích aktivit kampaně Silent Forest Jana Krupová: „Nový ekologický výukový program Ptačí svět, který je zaměřený právě na pozorování ptáků a informování žáků o současných problémech s vyhynutím některých ptačích druhů v Indonésii, vznikl díky podpoře Libereckého kraje. Během podzimu 2018 jsme v SEV DIVIZNA odpi-
lotovali 10 programů s žáky 3., 4. a 5. tříd, pro které je program určen. Díky spolupráci s pilotními školami mohl být zbrusu nový program odzkoušen samotnými žáky a upraven tak, aby vyhovoval jejich potřebám.“ Nový program si liberecká zoo nenechá pro sebe. „Metodiku programu od DIVIZNY přebírají také další české i slovenské zoologické zahrady“, potvrdila Krupová. „Za spolupráci děkujeme všem školám, které se do pilotních programů zapojily.“

KALENDÁŘ, KTERÝ POMÁHÁ PTAČÍ ROK

- nadčasový nástěnný kalendář do každé domácnosti milovníka přírody

- s krásnými akvarely

- zajímavosti a aktuality z domova i z daleké Indonésie

- interaktivní prvky a hry pro děti

- koupí kalendáře podpoříte myšlenku kampaně Silent Forest a prožijete rok plný zážitků s našimi opeřenými spoluobyteli

- neváhejte a nahlédněte na www.zooliberec.cz/ptaci-rok-kalendar

- k dostání na pokladně Zoo Liberec

Ekonaďšence z řad učitelů profesně podpoří DIVIZNA

Na školách v celé České republice působí koordinátoři EVVO. Úkolem těchto učitelů je zajistit na škole podmínky kvalitní environmentální výchovy napříč jednotlivými ročníky. Nejen pro ně, ale také pro další „zelené nadšence“ z řad pedagogů připravuje DIVIZNA kvalitní odborné vzdělávání.

Specializační studium pro školní koordinátory EVVO

V letech 2017 a 2018 probíhalo specializační studium pro školní koordinátory EVVO v regionu NUTSII Severovýchod (v Libereckém, Královéhradeckém a Pardubickém kraji). Specializační studium probíhá na základě vyhlášky č. 317/2005 Sb. o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků a naplňuje krajské koncepce EVVO. Studium společně připravily a realizovaly SEV DIVIZNA (Liberecký kraj), Ekocentrum PALETA (Pardubický kraj) a Středisko ekologické výchovy SEVER (Královéhradecký kraj). Tato střediska se systematicky a dlouhodobě zabývají vzděláváním pedagogů v této oblasti a působí jako krajské koordinátory sítě M.R.K.E.V. Do studia se přihlásilo 25 pedagogů (8 z Libereckého kraje), kteří absolvovali 250 hodin přímé výuky. V říjnu 2018 všichni studenti obhájili své závěrečné práce a úspěšně složili závěrečné zkoušky. Studium našich pedagogů významně podpořil Liberecký kraj.

zdroj: archiv DIVIZNY, zpracoval A. Kočí

Finanční zpráva za rok 2018

	údaje v Kč
Celkové neinvestiční výdaje/náklady 2018	5.021.049,37
Příjmy/výnosy z vlastní činnosti 2018	568.200,70
Dotace, příspěvky, dary 2018	4.458.963,91
Příjmy/výnosy 2018	5.027.164,61

Seminář Nové cesty v EV

Pro pedagogy jsme v roce 2018 připravili v rámci tradičního podzimního setkávání workshop **Environmentální výchova – nové cesty** v Sedmihorkách. Tématem setkání bylo „Učíme se venku“. To se objevovalo jak v hlavní přednášce, tak v prezentovaných ukázkách výukových programů, např.: Geopark Český ráj, Cizí slovo biodiverzita, Náruč stromů, Tajemství školy za školou. Na závěr setkání jsme všichni vyrazili do terénu na exkurzi Pramínky a rybníčky Hruboskalska. Zájem o téma a setkání byl velký a získali jsme kladnou zpětnou vazbu. Sešlo se 46 účastníků. Seminář finančně podpořil Liberecký kraj.

ze Sedmihorek pro DIVIZNOVINY korespondentka Lenka Dědková

Široká veřejnost neprijde zkrátka

Aktivity SEV DIVIZNA nejsou směřovány pouze na učitele a děti školou povinné. Na své si přijdou také návštěvníci zoo, jak nás informovala další zástupkyně týmu DIVIZNY Zuzana Šafaříková.

DIVIZNA spolupracovala na pořádání akcí s oddělením marketingu, zoologickým a technickým oddělením, Kulturním centrem Lidové sady a dalšími složkami Zoo Liberec i v roce 2018. Tradičně byla organizátorkou Dne Země, tentokrát na téma „Silent Forest“ a Světového dne zvířat. Obě akce proběhly v areálu zoo. Na Den Země přišlo 21. dubna 3 930 návštěvníků, na Světový den zvířat 6. října 3 121 návštěvníků. Obě akce byly cíleny hlavně na rodiny s dětmi. Na začátku července DIVIZNA organizovala tábor pro děti zaměstnanců, který měl přímo ve středisku své zázemí. Mladší děti využívaly pro táborový program prostory zoo a Lidových sadů, starší děti měly tábor turistický.

Ve spolupráci se zoologickou zahradou probíhaly i další akce pro veřejnost, které DIVIZNA přímo neorganizovala, ale podílela se na přípravě či pomáhala s jejich průběhem. SEV DIVIZNA se také každoročně významnou měrou podílí na vědomostní soutěži pro žáky II. stupně ZŠ a víceletých gymnázií s názvem ZooRiskuj. V roce 2018 se do soutěže zapojilo 77 týmů, to je 231 žák z 22 zúčastněných škol.

Lidé v SEV DIVIZNA

Uspokojit rozličné požadavky kladené na středisko ekologické výchovy vyžaduje spolupráci sehraného týmu zaměstnanců. Kteří lidé se podíleli na chodu DIVIZNY v roce 2018?

Dědková Lenka
Havle Leoš
Hnidová Petra (do 31. 5. 2018 – odchod na mateřskou dovolenou)
Hudcová Alice (od 1. 9. 2018 – návrat z mateřské dovolené)
Kočí Aleš
Krupová Jana
Nováková Miroslava
Pecinová Kateřina
Stáňová Jolana
Šafaříková Zuzana
Štajnerová Eva
Vohánková Marcela – externí spolupracovník

SEV DIVIZNA

Městské středisko ekologické výchovy při Zoo Liberec

Lidové sady 425/1

Liberec 1, 460 01

Telefony: 487 377 146 nebo 482 712 982

www.divizna.eu

Vydalo: SEV DIVIZNA, 2019, foto: archiv SEV DIVIZNA.

Vytištěno na recyklovaném papíru. Grafická úprava Grafijan.cz.

Z programů SEV DIVIZNA pro žáky základních škol

Z programů SEV DIVIZNA pro pedagogy

Poděkování patří také dalším organizacím i jedincům, kteří pomáhali zrealizovat akce DIVIZNY:

spolupracující organizace:

AOPK ČR – Správa CHKO, Liberecký kraj – resort životního prostředí a zemědělství, Městské lesy Liberec, p.o., Ministerstvo životního prostředí České republiky, Semínko země, z.s., SEV Český ráj, SEVER Horní Maršov, SSEV Pavučina a její členové, Středisko ekologické výchovy Libereckého kraje – STŘEVLIK, Svobodná hra, Technická univerzita Liberec, TEREZA, vzdělávací centrum, z. ú.

jednotlivci:

Bartošová Lucie, Címrman Jaroslav, Daniš Petr, Danišová Justina, Foitová Ivona, Fučíková Anna, Gdulová Hana, Hawel Tomáš, Hnida Tomáš, Hřibová Lenka, Jašková Naďa, Jáčová Eliška, Javůrek Alois, Jiříšně Lubomír, Kohoutová Alice, Korytář Tomáš, manželé Kulichovi, Mašková Eva, Medlíková Olga, Modrá Jana, Nováčková Helena, Preisler Vít, Pudil Martin, Roubíčková Adéla, Smrčka Jan, Sobotková Dana, Stárková Andrea, Šťastná Daniela, Tesařová Barbara, Vacek Tomáš, Vlková Jana, Toušková Blanka a mnoho dalších.

zvláště děkujeme: kolegům a dobrovolníkům ze Zoo Liberec za všestrannou pomoc a podporu.